

T.C.
AİLE VE SOSYAL POLİTİKALAR BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

7/13547
S.K.74

Sayı :34930642-610- 20364
Konu : Soru Önergesi

20.../3/2013

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : Başbakanlık Kanunlar ve Kararlar Genel Müdürlüğü'nün 26/12/2012 tarih ve B.02.0.KKG.0.12/610-2-2731/5527 sayılı yazısı.

İlgi yazı ekinde alınan, İstanbul Milletvekili Sayın Dr. Mustafa Sezgin TANRIKULU tarafından Başbakanımız Sayın Recep Tayyip ERDOĞAN'a tevcih edilen ve Bakanlığımızca yazılı olarak cevaplandırılması tensip edilen 7/13547 Esas numaralı yazılı soru önergesine ilişkin hazırlanan cevabi bilgiler ilişikte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Fatma SAHİN
Bakan

EK:
Soru Önergesi cevabı (.... sayfa)

DAĞITIM :
Gereği:
TBMM Başkanlığına

Bilgi :
Başbakanlığa

İstanbul Milletvekili Sayın Dr. Mustafa Sezgin **TANRIKULU**'na Ait 7/13547 Esas Numaralı Yazılı Soru Önergesine İlişkin Olarak Hazırlanan Cevap Metni

İlgili soru önergesinde;

“Yurdun dört bir yanından gelen yoksullukla mücadele haberleri övündüğünüz Türkiye tablosunu yalanlanmakta ve iddia ettiğiniz gibi her şeyin tıkırında olmadığını kanıtlamaktadır. İstanbul'a çalışmaya giden ancak, kendileri ile ilgilenmeyen eşinden 1 yıl önce boşanan 5 çocuk annesi, 38 yaşındaki Mukaddes Topal, Gaziantep Perilikaya Mahallesi'nde kiraladığı tek odalı evde oturmaya başladı. Topal, en büyük kızı Neslihan'ın evlenmesi, diğer kızı Elifin de "Ben artık bu yaşama dayanamıyorum" diyerek babasının yanına gitmesiyle, okul çağındaki 3 çocuğuyla baş başa kaldı.

İnsan onuruna aykırı yaşamları artık aileyi "pes" dedirtecek noktaya getirmiş ve son çare olarak böbreklerini satma durumuna gelmişlerdir. Topal'ın sözleri göz önünde bulundurulduğunda, ailenin feryadı başta Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı olmak üzere yetkililerce duyulmamakta ve aile mücadelelerinde yalnız bırakılmaktadır. Hiçbir sosyal güvencesi olmayan ve yakınlarının yardımıyla kendisini ve 3 çocuğunu hayatta tutmaya çalışan çaresiz anne Topal'ın yardım feryatları yurdumuzda milyonlarca yoksul yurttaşımızın yaşadığı utanç tablosunun sadece bir örneğidir.” ifadeleri yer almaktadır.

Bu bağlamda;

SORU 1: 2011 genel seçim döneminde resmi rakamların üstünde yoksul var sözleriniz hala hafızalarda yerini korumaktadır. Bu övündüğünüz utanç tablosunda net bir yoksul sayısı belirlenmiş midir?

SORU 2: Ülkemizde yoksul kişi sayısı kaçtır? Yoksul sayısının illere göre dağılımı nedir?

SORU 4: 2002-2012 yılları arasında asgari geçim standardının altında yaşayan yurttaş sayılarının yıllara göre dağılımı nedir?

CEVAP 1-2-4: Türkiye'de yoksullukla ilgili araştırmaların veri kaynağını hane halklarının gelir, harcama ve sosyal durumlarıyla ilgili bilgilerinin derlendiği araştırmalar oluşturmaktadır. Türkiye İstatistik Kurumu tarafından 2002 yılından itibaren, hane halkı bütçe anketi verilerine dayalı olarak yoksulluk göstergeleri hesaplanmaktadır. Ayrıca, 2006 yılından itibaren gelir ve yaşam koşulları araştırmasından da gelire bağlı yoksulluk göstergeleri hesaplanmaktadır.

2002 yılında ülkemizde gıda yoksulluğu %1,35 iken bu oran 2009 yılında %0,48'e; 2002 yılında gıda ve gıda dışı yoksulluk oranı %26,96 iken bu oran 2009 yılında %18,08'e düşmüştür. Bu süre zarfında yoksulluk ölçümünde dünya genelinde uygulanan bir kıstas olan günlük 4.3 doların altında yaşayan toplum kesimi oranında da ciddi iyileşmeler sağlanmıştır. Zira 2002 yılında bu oran %30,30 iken 2011 yılında %2,79'a indirilmiştir. Sosyal yardım

niteliğindeki transferlerin GSYİH'ye oranı 2002 yılında sadece %0,3 iken bu oran 2011 yılında %1,39'a çıkarılmıştır.

Gelir dağılımındaki adaletsizliğin bir ölçüsü olan Gini katsayısı incelendiğinde ise 2006-2010 döneminde düşüş yaşandığı görülmektedir. 2006 yılında Gini katsayısı 0,428 iken bu oran 2010 yılında 0,402'e düşmüştür. Gini katsayısında yaşanan düşüş gelir dağılımının iyileşmesi şeklinde yorumlanmaktadır.

Yoksulluk oranlarında yaşanan iyileşme toplumun diğer kesimine oranla yoksul ve muhtaç vatandaşlarımızın sayısında da azalma yönünde bir değişim göstermiştir. Uygulanan sosyal politikalar ile 2015 yılına kadar günlük 2,15 doların altında bir gelire yaşamak zorunda kalan vatandaşımızın kalmaması, 2019 yılına kadar günlük 4,3 doların altında bir gelire yaşayan vatandaşımızın kalmaması, 2023 yılında yoksulluğun (gıda ve gıda dışı harcamaları içeren yoksulluk sınırı altında kalan nüfusun oranı) yüzde 10'ların altına kalıcı bir biçimde düşürülmesi hedeflenmektedir.

SORU 3: 2002 yılından itibaren kaç yoksul aileye ne kadar yardım yapılmıştır. Yıllara göre dağılımı nedir?

SORU 5: 2002-2012 yılları arasında yapılan yardımlar yoksul sayısının kaçta kaçına ulaşmıştır?

CEVAP 3-5: Bakanlığımız Sosyal Yardımlar Genel Müdürlüğü, ülkemizde sosyal yardım hizmetlerini en yaygın, kapsamlı ve organize biçimde yürüten kuruluştur. Bakanlığımız sosyal yardım faaliyetlerini 1986 yılında çıkarılan 3294 sayılı Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Kanunu ile oluşturulan Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Fonu kaynaklarıyla yürütmektedir. Bu kaynakları yine aynı yasa ile ülkemizdeki tüm il ve ilçede oluşturulan 973 Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı (SYDV) aracılığıyla kullanmaktadır. Sosyal yardımların hedef kitlesi söz konusu yasa ile belirlenmiş olup, fakir ve muhtaç vatandaşlarımıza temel ihtiyaçlarının (gıda, eğitim, yakacak, barınma, sağlık, gibi) karşılanmasına yönelik yardımlar yapılmakta, ayrıca çalışabilir durumda bulunanların üretken hale getirilmesine yönelik olarak proje destekleri vermektedir.

Ülke geneline baktığımızda ise sosyal yardımlara ayrılan kaynakta 2002 yılından sonra ciddi bir artış sağlandığı görülmektedir:

- 2002 yılında bu alana ayrılan kaynak 1,3 milyar TL iken 2010 yılında ayrılan kaynak 14,7 milyar TL'ye yükselmiştir.
- 2011 yılında sosyal yardım alanında kullanılan kaynak miktarı 17,8 milyar TL'ye¹ ulaşmıştır.

¹ Yerel Yönetimlerin yapmış olduğu sosyal yardım harcamaları dâhil edilmemiştir.

- Söz konusu harcamaların Gayri Safi Yurtiçi Hasılaya oranı 2002 yılında %0,5 iken bu oran 2011 yılında %1,39'a yükselmiştir.

Bahsi geçen yıllar arasında Gayri Safi Yurtiçi Hasılanın 3 kattan fazla arttığı göz önünde bulundurulduğunda sosyal yardım ve hizmetlerdeki artış daha anlamlı hale gelmektedir.

Aşağıdaki tabloda Türkiye'de yapılan sosyal yardım harcamalarının detaylı dağılımı verilmiştir:

TÜRKİYE SOSYAL YARDIM HARCAMALARI				
	2010	2011	2012 (tahmini)	2012 KİŞİ SAYILARI
KURUM	Gider (Bin TL)	Gider (Bin TL)	Gider (Bin TL)	(tahmini)
SYGM	2.032.537	2.622.413	3.369.410	2.833.248 (*)
2022 (Yaşlılık ve Özürlü Aylığı)	2.562.228	2.795.434	2.709.732	1.292.063
ASP Bakanlığı (Evde Bakım Aylığı)	1.567.245	2.214.805	2.946.048	392.000
ASP Bakanlığı (Ekonomik ve Sosyal Destek)	94.805	140.738	126.661	31.230
Yeşil Kart-Genel Sağlık Sigortası-G0	4.951.215	5.164.328	4.331.228	10.401.410 (**)
SOSYAL HİZMET (***)	1.785.898	2.563.773	2.885.386	
ARA TOPLAM - (ASPB)	12.993.928	15.501.489	16.368.465	
TKİ + TTK	578.448	697.784	697.784	
KYK (Burs)	441.625	788.706	858.951	304.112
VGM (Muhtaç Aylığı)	39.446	36.649	36.649	92.350
MEB (İlköğretim Bursları)	188.637	266.187	304.503	234.188
SGK - Tazminat Niteliği Taşıyan Ödemeler	485.000	495.000	515.000	
ARA TOPLAM - (Diğer)	1.733.156	2.284.326	2.412.887	
TOPLAM	14.727.084	17.785.815	18.781.352	
GSYİH	1.103.750.000	1.281.450.000		
TOPLAM/GSYİH (Yüzde)	1,33	1,39		

(*) 30.09.2012 tarihi itibariyle sistemdeki aktif yardım alan kişi sayısını ifade etmektedir. Sistemdeki aktif yardım alan hane sayısı ise 1.422.032'dir.

(**) 04.01.2013 itibariyle Primi devlet tarafından ödenecek kişi sayısıdır. (G0)

(***) Yatılı ve gündüzlü kurumsal hizmetlerden faydalanan çocuk, genç, yaşlı ve engellilere ilişkin giderleri içermektedir. (Özel bakım ve rehabilitasyon hizmetleri dahildir.)

-2012 yılı sonunda Şartlı Eğitim ve Şartlı Sağlık Yardımları kapsamında 2,6 milyon fayda sahibi için yaklaşık 750 milyon TL kaynak aktarılacağı öngörülmektedir.

SORU 6: Sağlık hizmetlerinin dahi ücrete tabi tutulduğu günümüz Türkiye'sinde yoksullara maddi yardım yapılması konusunda bir çalışma yapılacak mıdır? Böyle bir çalışma hazırlığınız bulunmakta mıdır?

CEVAP 6: Bakanlığımızca 633 sayılı KHK ve 28 Aralık 2011 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Genel Sağlık Sigortası (GSS) Kapsamında Gelir Tespiti, Tescil ve İzleme Sürecine İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik doğrultusunda GSS gelir testi işlemleri 01.01.2012 tarihinden itibaren Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıfları tarafından Bütünleşik Sosyal Yardım Hizmetleri Bilgi Sistemi üzerinden yürütülmektedir.

Vakıflara başvuru yapan kişilerin sistem üzerinden merkezi veri tabanında kayıtlı mal varlığı bilgileri ve gelir durumları incelenmektedir. Ayrıca gerekli görülen durumlarda hane ziyaretleri yapılmaktadır. İlgili yönetmelik ve genelgeler çerçevesinde hanelerin ortalama aylık gelirlerinin seviyesi belirlenmektedir. Hane içinde kişi başına düşen aylık geliri, brüt asgari ücretin üçte birinin altında olanların primleri (G0) devlet tarafından karşılanmaktadır. Bu doğrultuda gelir testi sonuçları G0 olarak tescil edilen vatandaşlarımızın GSS primleri Bakanlığımız bütçesinden ödenmektedir. Primleri Bakanlığımızca ödenen bu vatandaşlarımız sağlık hizmetlerinden ücretsiz olarak yararlanabilmektedirler. Ayrıca bu kapsamda vatansız sığınmacılar, gazilerimiz, terör ve harp malulü, köy korucusu ve diğer kişilerin de genel sağlık sigortası primleri Bakanlığımız bütçesinden karşılanmaktadır.

Bu kapsamda, 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun 60 ncı maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında genel sağlık sigortalısı sayılanlar için aylara göre tahakkuk eden ve Bakanlığımız bütçesinden karşılanan primler Ek-1'de yer alan tabloda detaylı olarak gösterilmektedir.

SORU 7: Mukaddes Topal'ın feryatlarını yetkililerin cevapsız bırakmasının gerekçesi nedir?

SORU 8: Böbrek satarak hayatta kalmanın umut olduğu Türkiye tablosunda hala övünmekte misiniz?

CEVAP 7-8: Mukaddes Topal'ın Bakanlığımız kayıtlarında, Bakanlığımızca yürütülen Ekonomik Destek Yardımı kapsamında çocukları Elif Akar adına 471.10 TL ve Mahsun Akar adına ise 510.07 TL olmak üzere, aylık toplam 981.17 TL tutarında nakdi destek aldığı belirlenmiştir.

Mukaddes Topal ile ilgili olarak ayrıca Bütünleşik Sosyal Yardım Hizmetleri Sisteminden yapılan sorgulama neticesinde, Gaziantep Şahinbey ilçesinde ikamet eden vatandaşımızın

Bakanlığımızca SYD Vakıfları aracılığı ile yürütülen sosyal yardım programlarından yararlandığı belirlenmiştir.

Bu kapsamda Mukaddes Topal'ın:

- Çocuklarından Mahsun Topal için Aralık ayında Şartlı Eğitim Yardımları kapsamında 30 TL ödeme aldığı,
- Özlem ve Cemrem Topal için Şartlı Eğitim Yardımından faydalanmak üzere Şahinbey SYD Vakfına müracaat ettiği ve bu müracaatın olumlu sonuçlandığı, bir sonraki ödeme döneminde bu çocuklar için 70 TL ödeme alacağı,
- Yakacak yardımları kapsamında 07.12.2012 tarihinde 750 kg. kömür aldığı,
- Nakdi yardım kapsamında 21.12.2012 tarihinde 100 TL ve 23.11.2012 tarihinde 200 TL nakdi yardım aldığı, anlaşılmıştır.

Yukarıda açıklandığı üzere, Mukaddes Topal'ın Bakanlığımızca yürütülen programlardan faydalanarak aylık ortalama 1.231,17 TL nakdi yardım aldığı tespit edilmiştir.

EK-1: GENEL SAĞLIK SİGORTALISI SAYILANLAR İÇİN AYLARA GÖRE TAHAKKUK EDEN VE BAKANLIĞIMIZ BÜTÇESİNDEN KARŞILANAN PRİMLER (OCAK-EYLÜL 2012)

Kapsam	Ocak		Şubat		Mart		Nisan		Mayıs		Haziran		Temmuz		Ağustos		Eylül	
	Sigortalı Sayısı	Toplam Prim(TL)	Sigortalı Sayısı	Toplam Prim(TL)	Sigortalı Sayısı	Toplam Prim(TL)	Sigortalı Sayısı	Toplam Prim(TL)	Sigortalı Sayısı	Toplam Prim(TL)	Sigortalı Sayısı	Toplam Prim(TL)	Sigortalı Sayısı	Toplam Prim(TL)	Sigortalı Sayısı	Toplam Prim(TL)	Sigortalı Sayısı	Toplam Prim(TL)
GSS Kapsamında Primi Devlette Ödenenler	7.895.397	263.845.377,60	9.054.930	300.825.457,20	8.584.504	285.718.608,80	8.873.406	298.875.752,89	8.617.960	291.497.727,01	8.471.514	287.353.795,20	9.404.890	336.488.068	8.842.705	316.569.114	8.908.328	320.211.624
Vatansız Sığınmacılar	1.172	34.757,06	1.384	37.718,44	1.121	33.287,67	1.069	30.898,67	1.041	30.633,92	945	31.111,48	1.129	34.089	1.748	56.316	1.018	28.531
1005 - Gazi	49.083	5.221.449,54	49.087	5.221.875,06	49.086	5.221.768,68	49.085	5.221.662,30	49.088	5.221.928,25	49.087	5.221.875,06	49.090	5.540.278	65.616	7.405.364	49.087	5.539.951
3292 - Vatani Hizmet	165	17.552,70	165	17.552,70	165	17.552,70	165	17.552,70	165	17.552,70	165	17.552,70	165	18.622	213	24.039	165	18.622
2330 - Nakdi Tarminat	5.864	623.812,32	5.864	623.812,32	5.864	623.812,32	5.864	623.812,32	5.864	623.812,32	5.864	623.812,32	5.864	661.811	7.883	889.675	5.861	661.471
2828 - SHCEK	44.256	4.646.971,14	43.747	4.594.756,24	43.542	4.601.481,27	43.918	4.630.820,60	44.042	4.637.054,72	44.034	4.643.850,77	44.046	4.923.850	44.613	4.971.693	44.821	4.993.131
3713 - Terör 64 Harp Malul	27.981	2.976.618,78	27.981	2.976.618,78	27.975	2.975.980,50	27.973	2.975.767,74	27.961	2.974.491,18	27.951	2.973.427,38	27.949	3.154.076	27.946	3.153.771	27.940	3.152.861
Köy Korucusu	0	0	35	3.535,37	716	42.310,61	54.161	5.740.487,97	54.447	5.777.685,74	54.773	5.814.730,92	55.074	6.201.542	55.366	6.235.067	55.661	6.266.551
2913 - Olimpiyat	252	26.807,76	252	26.807,76	252	26.807,76	252	26.807,76	252	26.807,76	252	26.807,76	252	28.441	252	28.441	252	28.441
Kısmi Süreli Yeşil kart	0	0	0	0	1.953	40.766,07	1.328	27.839,92	3.730	74.958,08	13.566	299.991,51	5.796	129.084	16.435	355.029	11.234	2.145.561
60/d Yabancı Uyruklu Vatandaşlar																		
Kısmi Süreli 60/isteğe Bağlı Türk Vatandaşları																		
Toplam	8.024.170	277.393.346,90	9.183.445	314.328.133,87	8.715.178	299.302.376,38	9.057.221	318.171.402,87	8.804.550	310.882.651,68	8.668.151	307.006.955,10	9.594.255	357.179.860	9.598.562	370.203.793	9.619.610	370.340.031